

OULUN YLIOPISTON KIRJASTO

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2003

1 YLIKIRJASTONHOITAJAN KATSAUS TOIMINTAAN.....	2
2 ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ	3
2.1 Kirjaston hallinto ja organisaatio	3
2.2 Kirjaston henkilöstö	3
2.3 Kirjaston TYKY-toiminta.....	4
3 TALOUS	5
4 TILAT JA VARUSTUS	5
5 PALVELUT	6
5.1 Palvelujen käyttö	6
5.2 Palvelujen kehittäminen.....	7
6 KOKOELMAT	8
7 JULKAISUTOIMINTA	9
8 KEHITTÄMISHANKKEET	10
8.1 Kirjaston omat hankkeet	10
8.2 Yliopiston sisäiset hankkeet.....	10
8.3 Kansalliset hankkeet.....	10
8.4 Kansainväliset hankkeet.....	11
9 TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYT	12
9.1 Tapahtumat	12
9.2 Näyttelyt.....	12
10 KIRJASTON HALLINTOELIMET	13
Liite Henkilökunnan jäsenyydet alan järjestöissä ja muissa elimissä.....	14

1 YLIKIRJASTONHOITAJAN KATSAUS TOIMINTAAN

Oulun yliopiston kirjaston toimintavuotta 2003 leimasi voimakas kehittäminen, joka kohdistui palveluihin, tiloihin ja organisaatioon.

Kirjasto jatkoi verkkopalvelujensa kehittämistä. Verkon kautta oli käytettävissä 6 000 tieteellistä lehteä ja 130 tietokantaa. Aineistojen hakua helpottavat tieteenalakohtaiset www-sivut valmistuivat. Uutena palveluna julkistettiin Pääkirjaston SmartLibrary-palvelu, joka on osa PanOulu-hanketta. SmartLibraryssa kirjaston asiakas voi selata OULA-kokoelmätietokantaa langattomasti mobiileilla päätelaitteilla ja paikantaa karttapohjalta haluamansa julkaisun. Kirjaston toimesta elektronisina verkkoon tuotettuja yliopiston väitöskirjoja käytiin katsomassa 1,5 miljoonaa kertaa. Etäkäyttöpalvelua, joka mahdollistaa elektronisten aineistojen käytön kampusalueen ulkopuolelta, käytettiin 22 000 kertaa. Yhteislainauksen käyttöönoton myötä asiakkaille luotiin mahdollisuus suoraan kaukolainaukseen Varastokirjastosta. Käyttäjäkoulutusta annettiin edelleen aktiivisesti ja erityiskiitosta saatiin ”tohtorinkoulutuksen tukipaketista”, jota tarjottiin yliopistossa jatkotutkintoa suorittaville.

Kirjasto teki aloitteen kokoelmien kartuttamiseksi ja niiden käytön kehittämiseksi rehtorille, joka asetti työryhmän tekemään yliopiston kirjaston kokoelmapoliittista suunnitelmaa. Suunnitelma käsiteltiin yliopiston hallituksessa, joka antoi sen työryhmälle jatkotyöstettäväksi.

Luonnontieteellisen ja teknillisen tiedekuntien yhteistä kirjastoa rakennettiin koko toimintavuoden ajan. Kirjastojen yhdistymisen myötä luonnontieteellisen ja teknillisen tiedekunnan kirjastot yhdistyivät myös hallinnollisesti. Nimikilpailun tuloksena uudelle kirjastolle annettiin nimeksi Tiedekirjasto Tellus ja sen erilliselle aikakauslehtiyksikölle Luna. Lääketieteellisen tiedekunnan kirjastojen korjaus- ja laajennussuunnitelma käynnistyi.

Kirjaston organisatorinen rakenne selkiintyi edelleen, kun pääkirjasto ja hallinto-osasto erotettiin omiksi yksiköikseen ja pääkirjasto sai oman operatiivisen esimiehensä. Tähän saakka, yliopistokirjastojen perinteen mukaisesti, ylikirjastonhoitaja on toiminut pääkirjaston välittömänä esimiehenä, kun muilla yksiköillä on ollut oma operatiivinen esimiehensä. Tehty rakennemuutos tervehdyttää kirjaston johtamisrakennetta, kun ylikirjastonhoitaja ei ole suoraan minkään yksikön välitön esimies.

Toimintavuonna kirjasto sai poikkeuksellisen monta merkittävää lahjoitusta, joista kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviä ovat kirjailija Reino Rinteen kokoelma sekä kuvataiteilija Mirjam Kinoksen exlibriskokoelma. Kirjasto järjesti myös monenlaisia tapahtumia ja näyttelyitä.

Kirjasto osallistui kansainväliseen palvelunlaatututkimukseen ja kansallisiin hankkeisiin, jotka ovat tuottaneet mielenkiintoisia tuloksia ja keskusteluja. Myös Oulun yliopiston sisäisissä hankkeissa oltiin mukana ja erityisen ilahduttavaa oli yhteistyö yliopiston monien laitosten ja tahojen kanssa.

Henkilökunta ansaitsee parhaimmat kiitokset aktiivisesta ja tuotteliaasta vuodesta!

2 ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ

2.1 Kirjaston hallinto ja organisaatio

Kirjaston organisaatiossa tapahtui vuoden 2003 aikana muutoksia liittyen vuonna 2002 aloitettuun organisaation kehittämiseen. Vuoden alusta pääkirjasto ja hallinto-osasto erotettiin toisistaan omiksi yksiköikseen.

Pääkirjastolle nimettiin määräaikaisesti operatiivinen johtaja (johtava kirjastonhoitaja). Pääkirjaston osastot lakkautettiin ja muodostettiin kolme palvelukokonaisuutta: asiakaspalvelut, bibliografiset palvelut ja kokoelmapalvelut. Palvelujen esimiehet muodostavat pääkirjaston johtoryhmän. Pääkirjaston organisaation kehittäminen jatkuu ja sitä työtä varten on asetettu profiloitintyöryhmä, joka yliopiston strategiaan peilaten hakee pääkirjastolle omaa profiilia.

Kirjaston hallinto-osaston toimialaan kuuluvat yleis-, henkilöstö- ja talouspalvelut, toimitila- ja logistiikkapalvelut, tietojärjestelmäpalvelut sekä julkaisupalvelut. Hallinto-osaston esimiehenä toimii edelleen hallintopäällikkö. Myös hallinto-osaston kehittäminen organisaationa jatkuu.

Luonnontieteellisen ja teknillisen tiedekunnan kirjastot yhdistyivät tilojen muutosten myötä myös hallinnollisesti. Entisten seitsemän tiedekuntakirjaston sijaan on nyt kolme yksikköä: Tiedekirjasto Tellus (sisältää Luna-kirjaston), arkkitehtuurin osaston kirjasto ja biologian kirjasto.

Tiedotustiimi laati kirjaston tiedotusperiaatteet ja tiedotusvastuut, jotka käsiteltiin johtavien kirjastonhoitajien kokouksessa ja jokaisessa yksikössä. *Tiedotusperiaatteet ja -vastuut* julkaistaan kirjaston intranetissä ja paperiversiona vuoden 2004 alkupuolella.

Tiimit arvioivat tiimitoimintaa vuoden 2003 lopussa. Arvioinnin mukaan erittäin motivoituneita tiimitoimintaan oli noin 34 % vastanneista ja jonkin verran motivoituneita oli 56 % vastanneista. Tiimeille asetettujen tehtävien todettiin vastauksissa pääsääntöisesti toteutuneen. Positiivisina puolina tiimien toiminnasta monet mainitsivat lisääntyneen yhteistyön eri yksiköiden välillä sekä tiedonkulun parantumisen. Suurin osa tiimeistä koki tiimitoiminnan tarpeelliseksi.

Tiimeistä lakkautettiin henkilöstökoulustiimi ja sitomotiimi. Muut tiimit jatkavat toimintaansa uusituilla kokoonpanoilla. Tiimejä on nyt yhdeksän. Seuraava arviointi suoritetaan vuoden 2005 lopussa.

2.2 Kirjaston henkilöstö

Kirjaston vakituisten työsuhteiden ja virkojen määrä lisääntyi yhdellä, kun elektronisen julkaisutoiminnan atk-suunnittelijan työsuhde vakinaistettiin. Vakituista henkilökuntaa oli vuoden 2003 lopussa 106 henkilöä. Vakituksia virkoja ja työsuhteita täytettiin eläkkeelle tai muihin tehtäviin siirtymisien vuoksi yhteensä 6 kpl. Joitakin virkoja on täytetty edelleen määräaikaisesti esimerkiksi Tiedekirjasto Telluksen muutostöistä johtuen. Järjestelytehtävissä käytettiin edelleen tilapäistä henkilökuntaa. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Henkilökunta

	2002	2003
Vakituisen henkilöstö, lukumäärä	105	106
Henkilötyövuodet	117,5	117,1
niistä kirjaston rahoituksella palkattuja (htv)	108,0	110,9
kirjaston ulkopuolisella rahoituksella (htv)	9,5	6,1
Henkilötyövuosista		
kirjastoammatillinen henkilökunta (htv)	90,6	91,5
<i>joista ylemmän korkeakoulututk. suorittaneita</i>	37,2	40,3
muu kirjaston henkilökunta (htv)	18,3	16,5

Kehityskeskustelukäytäntö on vakiintunut kirjastossa ja kaikissa yksiköissä käydään säännöllisesti kehityskeskusteluja. Käytäntöä uudistettiin ja kehitettiin edelleen. Kehityskeskusteluja käydään paitsi yksilötasolla myös yksiköissä sekä erilaisissa pienryhmissä. Uuteen palkkausjärjestelmään valmistauduttiin aktiivisella tiedottamisella ja johtavien kirjastonhoitajien koulutuksella. Esimieskoulutusta jatkettiin.

Kirjaston henkilökunnasta 82 osallistui ulkopuolisen järjestäjän antamaan koulutukseen. Koulutuspäiviä oli yhteensä 376 kpl. Henkilöstökoulutustiimi ja TYKY-ryhmä järjestivät henkilökunnalle koulutukset *Kirjastoväen työhyvinvointi* sekä *Kirjastoenglannin kurssi*.

Kirjaston työntekijät antoivat runsaasti koulutusta sekä pitivät tietoiskuja omalle henkilökunnalle. Aiheina olivat mm. luettelointi, yhteislainaus, informaatiolukutaito, elektroninen julkaiseminen ja hankintatoimi. Kirjaston henkilökuntaa toimi myös ulkopuolisena kouluttajana, mm. yliopistoissa sekä seminaareissa ja kokouksissa.

2.3 Kirjaston TYKY-toiminta

Kirjastossa toimii oma TYK-ryhmä, joka kokoontui yhdessä henkilöstökoulutustiimin kanssa kaksi kertaa.

Kirjastossa järjestettiin keväällä 2003 työtyytyväisyyskysely, jossa käytettiin edellisvuosien tapaan Valtionkonttorin Työbarometri-kyselylomaketta. Vastauksia saatiin 57 kpl. Vuoden 2000 työtyytyväisyyskyselyyn verrattuna tulokset olivat kautta linjan hieman parempia. Esimerkiksi organisaation avoimuuteen ja sisäiseen tiedotukseen oltiin enimmäkseen melko tyytyväisiä (indeksi-arvo 61.8), kun edellisessä kyselyssä siihen oltiin enemmän tyytymättömiä (indeksi-arvo 55). Myös työilmapiirin koettiin parantuneen. Avovastauksissa työtyytyväisyyttä eniten heikentäviksi seikoiksi koettiin mm. kiire ja suuri työmäärä, parantaviksi taas koettiin hyvä työilmapiiri sekä palkitseminen ja kannustus. Kyselyn tuloksia käytiin läpi sekä koko henkilökunnan kanssa että yksiköissä.

Kelan tuella Medivireen ja Merikosken kuntoutuskeskuksen kanssa yhdessä toteutettuun TYK-kuntoutukseen osallistui kirjastosta viisi henkilöä. Myös yksilökuntoutusta toteutettiin. Kuntoutukseen osallistuneet henkilöt kertoivat kuntoutuksesta koko henkilökunnalle.

TYK-toimintaa on ylläpidetty myös henkilökunnan yhteisillä virkistyspäivillä ja tapahtumilla. Keväällä tehtiin ulkoilu- ja hiihtoretki Nuojuan Saarijärven Hilikkulaan ja syksyllä toteutettiin opastettu kaupunkierros. Kirjaston henkilökuntalehti ilmestyi 2 kertaa, minkä lisäksi julkaistiin lehden 25-vuotisjuhlanumero *Juhlapulletiini*.

Työergonomiaan on kiinnitetty erityistä huomiota mm. henkilökohtaisilla työpisteohjauksilla. Snellmanian kirjastossa toteutettiin työpaikkaselvitys.

3 TALOUS

Taloushallinnossa tapahtui merkittävä muutos, kun käyttöön otettiin sähköinen laskujen kierrätysjärjestelmä Rondo. Kirjasto toimi pilottina järjestelmän testauksessa.

Kirjastolla oli yliopiston myöntämää rahaa vuodelle 2003 yhteensä 6 123 000 €, jonka käyttö jakautui seuraavasti:

Taulukko 2. Määrärahat 2003

Käyttökohde	Menot €
Henkilökunnan palkat	3 212 000
Perustoiminta	472 000
Tilavuokrat	1 935 000
Siirto tiedekunnilta elektronisiin aineistoihin (FinELib)	504 000
Yhteensä	6 123 000

Lisäksi kirjasto sai muita tuloja yhteensä 605 000 €. Summa sisältää maksupalvelutulot ja tietohallintopidätyksen.

Kurssikirjoihin kohdennettiin 125 000 €. Yliopiston ja sitä kautta tiedekuntien heikko taloudellinen tilanne heijastui myös kirjaston aineistohankintoihin. Joissakin tiedekunnissa erityiskirjastoihin sijoitettavien kirjojen hankinnat vähenivät 30–60 %.

Kirjasto laati vuoden lopussa toiminnan kehittämisen- ja sopeuttamisohjelman muiden laitosten tavoin.

4 TILAT JA VARUSTUS

Tiedekirjasto Telluksen rakentaminen ja saneeraus olivat käynnissä vuoden 2003 aikana. Lääketieteellisen tiedekunnan kirjaston tilojen peruserän- ja laajennussuunnittelu aloitettiin. Pääkirjastossa tehtiin tilaselvitys, joka luovutettiin yliopiston tilastrategiatyöryhmälle. Selvityksen mukaan kokoelmille tarvitaan uutta tilaa jo vuonna 2006. Snellmanian kirjastoon rakennettiin kirjahissi helpottamaan ensimmäisen ja toisen kerroksen välisiä toimintoja.

5 PALVELUT

5.1 Palvelujen käyttö

Pääkirjastossa itsepalvelulainauksen määrä kaksinkertaistui edelliseen toimintavuoteen verrattuna. Asiakaskäynnit säilyivät edellisen vuoden tasolla. Käyttäjäkoulutukseen ja tiedonhankintaan osallistuneiden määrä kasvoi tai pysyi ennallaan muissa yksiköissä paitsi remontissa olleissa luonnontieteellisen tiedekunnan ja teknillisen tiedekunnan kirjastoissa. Kaukopalvelun määrä niin pyyntö- kuin antolainauksessakin vähentyi edelleen johtuen lähinnä kasvaneista elektronisten aineistojen määristä. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Palvelujen käyttö

	2000	2001	2002	2003
Paikallislainat	1 453 757	1 243 006	658 679*	574 565
Saadut kaukolainat	9 874	8 313	7 763	7 178
Annetut kaukolainat	14 803	11 745	9 723	8 710
Tiedonhaun toimeksiannot	7 916	6 953	6 587	5 606
Annettu käyttäjäkoulutus tunteina	1 028	882	848	846
Käyttäjäkoulutukseen osallistuneet	4 928	4 481	4 106	3 895
Kirjastokäynnit	1 139 808	1 106 119	1 056 100	937 641
Aukiolotunnit viikossa	595	551	597	493
Aukiolopäivät vuodessa	4088	3931	3 687	2 986
Yliopiston opiskelijamäärä	14 014	14 500	15 346	15 829
Yliopiston henkilöstömäärä (htv)	2 819	2 960	3 100	3 096

*Lainojen laskutapaa on muutettu. Vuoteen 2001 saakka osa automaattisista lainojen uusinnosta lisättiin varsinaisiin lainaus- ja uusintalukuihin. Nyt automaattisen uusinnan luvut ilmoitetaan erikseen. Vuodesta 2002 alkaen lainaustilastoon on laskettu palvelutiskeiltä annetut lainat + asiakkaiden itsepalvelulainat + kirjaston henkilökunnan tekemät uusinnat + lukusalilainat. Noiden lisäksi vuonna 2003 uusittiin automaattisesti noin 1,6 miljoonaa lainaa ja asiakkaat uusivat itse 589 347 lainaa.

Sähköpostipalvelupyyntöjen määrä säilyi viime vuoden tasolla; pyyntöjä tuli n. 400 kuukaudessa. Elektronisten aineistojen käyttö lisääntyi edelleen (taulukko 4).

Taulukko 4. Elektronisten aineistojen käyttö

	2002	2003
Elektroniset kausijulkaisut katsotut tietueet	173 582	262 734
Digitaalisten dokumenttien katselu (lähinnä elektroniset väitöskirjat)	784 466	1 451 647

5.2 Palvelujen kehittäminen

Kaukopalvelussa otettiin käyttöön Universal Borrowing -toiminto, joka sai suomalaisiksi nimekseen yhteislainaus. Asiakas voi toiminnolla tilata aineistoa suoraan Kuopiossa sijaitsevasta Varastokirjastosta OULA-kokoelmatietokannan kautta. Laina saapuu normaalina kaukolainana kirjastoon ja asiakas saa tiedon saapumisesta sähköpostilla.

Jatko-opiskelijoille ja tohtorikoulutettaville suunniteltiin tukipakettia, joka koostuu seuraavista osioista: tiedonhankinta, arviointi, refworks-viitteidenhallinta, Acta-julkaiseminen ja tieteenalojen tiedonlähteet. Tukipaketti suunniteltiin toteutettaviksi osaksi verkkopohjaisena hyödyntäen mm. TieDot-hankkeen (ks. luku 8.3.) puitteissa toteutettua tieteellisen tiedonhankinnan verkkokurssia.

Tieteenalojen vastuinformaatikot suunnittelivat tieteenalakohtaiset sivut, joihin koottiin kunkin tieteenalan keskeiset tiedonlähteet.

Voyager-kirjastojärjestelmässä otettiin asiakkaan tunnistautumisessa käyttöön henkilökohtainen PIN- tunniste, joka vähentää järjestelmän käytön turvallisuusriskejä.

Palveluja kehitettiin myös useissa kehittämishankkeissa (luku 8).

6 KOKOELMAT

Kirjaston kokoelmat sisälsivät vuoden lopussa noin 1,7 miljoonaa nidettä (taulukko 5). Ostettujen monografioiden määrä pieneni noin 1800:lla niteellä ja kirjasto esittikin huolensa tapahtuneesta ostettujen monografioiden määrän vähenemisestä yliopiston rehtorille. Rehtori asetti kokoelmapoliittisen työryhmän selvittämään tilannetta ja etsimään ratkaisuja painettujen kokoelmien määrän ja saatavuuden parantamiseksi.

Kausijulkaisujen osalta tilanne on hyvä. Elektronisten kausijulkaisujen määrä lisääntyi toimintavuonna noin 500 nimekkeellä ollen yhteensä noin 5 500 nimekettä (taulukko 6). Elektronista aineistoa käytetään yhä kasvavassa määrin (ks. taulukko 4) ja se on yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden käytettävissä myös yliopiston ulkopuolelta etäpalvelun kautta.

Teknillisen tiedekunnan ja luonnontieteellisen tiedekunnan kirjastojen yhdistämisen myötä alkoi Tiedekirjasto Telluksen kokoelmien luominen, kun kahdeksan erillisen kirjastoyksikön kokoelmaa alettiin koota yhdeksi kokonaisuudeksi.

Toimintavuonna saatiin runsaasti merkittäviä lahjoituksia. Kirjailija Reino Rinteen kirjallisen jäämistön lisäksi kirjasto sai jälkilahjoitukset kuvataiteilija, lehtori Mirjam Kinoksen perikunnalta sekä Oulun tuomiokapitulilta, 41 arkistokotelo Maupertuis-aineistoa ja lahjoituksia monilta yksityishenkilöiltä. Lahjoituksina saatiin yhteensä 7 000 teosta, noin 2 500 exlibristä sekä aikakauslehtiä.

Taulukko 5. Kirjaston kokoelmat

	2002	2003
Painetut monografiat säilytysyksiköt (niteet)	1 097 027	1 137 304
nimekkeet	708 238	743 120
kartunta (niteet)	51 941	56 507
<i>joista ostettuja</i>	9 758	7 965
<i>ostetuista kurssikirjoja</i>	4 662	4 061
poistot (niteet)	26 643	16 230
Painetut kausijulkaisut säilytysyksiköt (vuosikerrat)	528 595	542 763
nimekkeet	37 804	38 859
kartunta (vuosikerrat)	14 584	14 846
<i>Painetut monografiat ja kausijulkaisut yhteensä (säilytysyksikköä)</i>	1 625 622	1 680 067
Muu kirjastoaineisto (säilytysyksikköä)		
Patenttijulkaisut	86 938	94 604
Painetut nuotit ja partituurit (säilytysyksikköä)	3 852	4 140

Kartat	15 249	14 835
Käsikirjoitukset	1 049	1 116
Mikromuotoinen aineisto	37 845	37 682
Audiovisuaalinen aineisto	3 628	3 676
Graafinen aineisto	28 608	33 100
Muu kirjastoaineisto (esim. pienpainatteet)	34 432	40 474
Digitaaliset dokumentit	2 339	2 292
Muu kirjastoaineisto yhteensä (säilytysyksikköä)	213 940	231 919

Taulukko 6. Saapuvat kausijulkaisut

	2002	2003
Saapuvat kausijulkaisut (painetut ja mikromuotoiset)		
kausijulkaisunimekkeet <i>joista ostettuja</i>	12 347 3 305	12 526 3 200
sanomalehdet (nimekkeet)	110	108
Käytössä olevat elektroniset kausijulkaisunimekkeet	5 008	5 523
Käytössä olevat tietokannat	128	139

7 JULKAISUTOIMINTA

Acta Universitas Ouluensis -julkaisusarjassa ilmestyi 104 väitöskirjaa painettuna ja elektronisena sekä 6 muuta tutkimusta. Osana tutkijoiden ja jatko-opiskelijoiden tukipakettia aloitettiin ACTA-sarjan mallipohjien käytön koulutus. *Ohjeita kirjoittajille* -opas käännettiin englanniksi ja julkaistiin elektronisena. Elektronisen julkaisemisen laajennushanketta laitossarjoihin jatkettiin (ns. pilottitutkimus).

Luettelo kirjallisesta toiminnasta Oulun yliopistossa 2002 ilmestyi. Laitosten henkilökunnalle annettiin opastusta ja muuta neuvontaa julkaisurekisteriin liittyen.

Oulun yliopiston kirjaston www-palvelimelle sijoitettuja elektronisia julkaisuja käytiin lukemassa yhteensä 1,4 milj. kertaa. Käyttökerrat kaksinkertaistuivat vuodesta 2002.

Kirjaston omassa julkaisusarjassa ilmestyi kaksi julkaisua sekä painettuna että elektronisessa muodossa: *Ikkunoita bysanttiin* ja *Luettelo kirjallisesta toiminnasta Oulun yliopistossa vuonna 2002*.

8 KEHITTÄMISHANKKEET

8.1 Kirjaston omat hankkeet

Wivi Lönn -aineiston digitointi

Hankkeen tavoite on koota ensimmäisen suomalaisen naisarkkitehdin Wivi Lönnin matkavalokuvista (1897 - 1983), muistiinpanoista ja piirroksista digitaalinen julkaisu, joka säilyttää osittain jo tuhoutumassa olevan aineiston ja saattaa sen tutkijoiden käytettäväksi. Digitointi tehtiin yhteistyössä Oulun yliopiston arkkitehtuurin historian laitoksen ja Helsingin yliopiston kirjaston mikrokuvaus- ja konservointilaitoksen kanssa.

8.2 Yliopiston sisäiset hankkeet

SmartLibrary

Oulun yliopiston kirjasto kehitti SmartLibrary-palvelukokonaisuutta yhdessä sähkö- ja tietotekniikan osaston informaationkäsittelyn ja tietokonetekniikan laboratorioden kanssa. Palvelun käyttöönoton myötä pääkirjaston 1. ja 2. kerros saatiin katettua langattomalla lähiverkolla. Langaton verkko on rakennettu myös muihin Linnanmaan kirjastoyksiköihin. SmartLibrary-palvelukokonaisuudessa kirjaston asiakas voi selata OULA-kokoelmatietokantaa langattomasti esimerkiksi PDA-laitteella, soveltuvalla gsm-puhelimella tai kannettavalla tietokoneella. Palvelun avulla voi myös paikantaa kirjan hyllystä. SmartLibrary-hankkeen kehitystyö jatkuu edelleen.

Oppimiskeskus

Tekniikan ja luonnontieteiden kirjastojen yhdistäminen osana Oulun yliopiston virtuaalikampusohjelmaa ja oppimiskeskusverkostoa saatiin käyntiin. Muodostuvassa oppimiskeskuksessa yhdistyvät luonnontieteiden ja tekniikan tietomateriaalit ja kirjastopalvelut. Tellus toimii myös monipuolisena oppimistilana, jossa on mahdollista käyttää ja testata mobiiliteknologian tarjoamia mahdollisuuksia. Yhteistyökumppaneina kirjastolla ovat Oulun yliopiston atk-keskus, sähkötekniikan osasto, Campus Futurus ja tietojenkäsittelytieteiden laitos.

8.3 Kansalliset hankkeet

TieDot – Tieteellisen tiedonhankinnan verkko-opetushanke

TieDot-hankkeen tavoitteena on tehdä tiedonhankinnan opetusjaksoja, jotka ovat tieteenalakohtaisia, verkkoperustaisia, vuorovaikutteisia ja pedagogisesti toimivia. Tavoitteena on myös antaa opiskelijoille tiedonhankintataitojen valmiudet työelämään ja elinikäiseen oppimiseen, lisätä kirjastohenkilökunnan valmiuksia verkko-opetuksessa, kehittää toimiva malli yliopistojen yhteistyöhön tiedonhankinnan opetuksessa ja tiivistää yhteistyötä ainelaitosten ja kirjastojen välillä. Yhteistyökumppaneina on seitsemän yliopistokirjastoa Suomesta.

NELLI-portaali

NELLI-portaali (National Electronic Library Interface) on kaikki kirjastojen elektroniset tietoaineistot sisältävä palvelupaketti, jonka kautta löytyvät elektroniset lehdet, kirjat, hakuteokset, kirjastoluettelot, viitetietokannat ja paikalliset verkkoaineistot. NELLI-portaali tarjoaa asiakkaille myös personoituja palveluita mahdollistamalla oman aineistolistan ja henkilökohtaisen e-kirjahyllyn luomisen. Mukana ovat tässä vaiheessa Suomen korkeakoulukirjastot.

Uusi Virtuaalikirjasto

Virtuaalikirjasto muutetaan hajautetusta usean tietokannan ja palvelimen systeemistä keskitettyyn, yhden tietokannan ja palvelimen varassa toimivaan järjestelmään. Aineistojen ylläpito jatkuu edelleen hajautettuna.

Pohjanportti – alueellinen yhteisportaalihanke

Hankkeen tavoitteena on rakentaa tiedonhakupalvelu, jolla yhdistetään Rovaniemen, Oulun ja Kajaanin alueiden kirjastoverkon palveluita. Yhteinen portaali mahdollistaa aineiston haun alueellisesti kirjastotyypistä tai -järjestelmästä riippumatta. Mukana on em. alueen yleisiä kirjastoja, ammattikorkeakoulukirjastoja ja yliopistokirjastoja.

ENVIRU

ENVIRU on virtuaaliyliopistohankkeeseen liittyvä projekti, jossa kehitetään ympäristöalan virtuaaliopetusta. Yhteistyökumppaneina ovat Oulun yliopiston taloustieteiden tiedekunta, biologian laitos, prosessi- ja ympäristötekniikan osasto sekä humanistinen tiedekunta ja kasvatustieteiden tiedekunta.

ELEF – Electronic Library Of Eastern Finland

Projektin tavoitteena on kehittää Itä-Suomen alueen elektronisia kirjasto- ja tietopalveluja. Projektissa toteutetaan Kainuun alueelle yhteiskäytössä tai yhteishakukäytössä oleva tietokanta, jonka välityksellä alueen tärkeimpien kirjastojen ja tietopalvelujen aineistot ovat haettavissa. Yhteistyökumppaneina on eri sektoreiden kirjastoja Kainuun alueelta.

8.4 Kansainväliset hankkeet

Kansainvälinen palvelunlaatu tutkimus

Hankkeessa tutkittiin yliopistokirjastojen palvelun laatua ja kehitettiin menetelmiä palvelun laadun arvioimiseksi. Kansainvälisellä vertailulla etsittiin palvelun laadun arvioimisessa esiintyviä kulttuurisia eroja. Arviointimenetelmistä olivat testattavana SERVQUAL-menetelmä ja ryhmähaastattelu. Yhteistyökumppaneina olivat University of Tsukuba-shi Tokiosta, Yonezawa Women's College Yamagatasta ja Royal Holloway College Lontoosta.

9 TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYT

9.1 Tapahtumat

Tiedotustiimi koordinoi TIEDOSTA KIRJASTO -tapahtuman, joka toteutettiin yhdessä elektroniset aineistot ja palvelut -tiimin ja tietopalvelutiimin kanssa. Tapahtuma toteutettiin keskusaulassa 15.10.2003.

Koillismaan kirjailija-lehtimies Reino Rinteen teosten käsikirjoituksia, kirjoja ja kirjeenvaihtoa sisältävä kokoelma lahjoitettiin yliopistolle 10.10.2003. Lahjoituksen luovutti rouva Anna Rinteen puolesta Reino Rinteen poika toimittaja Wesa Rinne ja vastaanotti rehtori Lauri Lajunen. Tilaisuudessa oli paikalla runsaasti Reino Rinteen ystäviä ja työtovereita.

Minerva-kustantamo järjesti kirjastossa Isa Aspin runokokoelman julkistamistilaisuuden 12.12.2003.

Pääkirjaston ja Oulun yliopiston kirjallisuuden laitoksen yhteistyönä aloitettiin Kirjallisuusklubi, jossa kirjallisuuden opiskelijat esittelevät merkittäviä uutuuskirjoja. Tilaisuudet ovat kaikille avoimia. Syksyn 2003 aikana järjestettiin viisi esittelyä.

9.2 Näyttelyt

Pääkirjasto

- Postikortteja kirjaston kokoelmista
- EU laajenee
- Hamlet 400 vuotta
- Mirjam Kinoksen exlibriksiä
- Henna Okkosen kirjansidontatöitä

Snellmanian kirjasto

- Otteita työn saralta – Oululaisen opettajankoulutuksen tutkimustoimintaa 50 vuoden ajalta
- Pyhä Birgitta – 700 vuotta syntymästä
- Goethe-instituutin näyttely uusista saksalaisista kirjoista
- Naisiin kohdistuva väkivalta
- Roolipelit
- Kääntämisen tutkimus
- Pääkköset ja Saukkonen – professorien juhlanäyttely
- Canadian literature
- Manga-sarjakuvat
- Enkelit – runot ja taide
- Ikkunoita Bysanttiin
- Saksalaisia käänösrunoja

10 KIRJASTON HALLINTOELIMET

Kirjaston johtokunta / tietohallinnon johtoryhmä

Puheenjohtaja

Vararehtori, professori Liisi Huhtala

Jäsenet

Eriksson Seppo, leht., TaTK

Fält Olavi K., prof., HuTK

Heikkilä-Kuutti Marja-Leena, kirj.hoit.

livari Juhani, prof., LuTK

Järvelä Sanna, prof., KTK

Kalliokoski Juha, tutk.joht.

Keiski Riitta, erikoistutk., TTK

Koskinen, Pekko, fil.yo.

Mähönen Petri, prof., TTK

Nieminen Pentti, leht., LTK

Pietilä Hannu, hall.joht.

Ylinampa Janne, fil.yo.

Varajäsen: Kallunki Juha-Pekka, prof., TaTK

Varajäsen: Sulkala Helena, prof., HuTK

Varajäsen: Klintrup Outi, informaatikko

Varajäsen: Pursiainen Jouni, prof., LuTK

Laasonen Kari, prof., LuTK 1.3. alkaen

Varajäsen: Suortti Juhani, prof., KTK

Varajäsen: Yli-Luoma Pertti, ma.prof.

Varajäsen: Leiviskä Kauko, prof., TTK

Varajäsen: Metso Antero, DI

Varajäsen: Salo Tuula, ma prof., LTK

Varajäsen: Vesikukka, Elisa, taloustiet.yo

Tietohallintopäällikkö Pentti Korhonen (tietohallinnon esittelijä)

Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki (kirjaston esittelijä)

Johtavat kirjastonhoitajat

Puheenjohtaja

Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Johtavat kirjastonhoitajat

Hallintopäällikkö Pirkko Lindberg

Kirjastonhoitaja Pekka Ahtiainen (31.5. saakka TTK, 1.6. alkaen Tiedekirjasto Tellus)

Kirjastonhoitaja Anna-Liisa Erikkilä (KOKY)

Kirjastonhoitaja Margit Heikkala (LTK)

Kirjastonhoitaja Marja-Leena Heikkilä-Kuutti (HuTK ja KTK)

Kirjastonhoitaja Aila Huovinen (Pääkirjaston kokoelmapalvelut)

Kirjastonhoitaja Seppo Krekelä (Pääkirjaston bibliografiset palvelut)

Kirjastonhoitaja Esa Soini (LuTK), 31.5.2003 saakka

Kirjastonhoitaja Eila Tapio (Pääkirjaston asiakaspalvelut)

Sihtööri

Kirjastoamanuenssi Päivi Rasinkangas

Tiimien vetäjät

Elektroniset aineistot ja palvelut -tiimi

Hankintatiimi

Henkilöstökoulutustiimi

Kaukopalvelutiimi

Kausijulkaisutiimi

Luettelointitiimi

Taloushallintotiimi

Tiedotustiimi

Tietojärjestelmätiimi

Tietopalvelutiimi

Tiina Jounio

Riitta Vuorivirta

Taina Lehtonurmi

Teija Jokiharju-Keso

Leena Ruostesaari

Irene Karppanen

Tuulikki Korhonen

Päivi Rasinkangas

Timo Ronkainen

Tapani Kemppainen

Liite Henkilökunnan jäsenyydet alan järjestöissä ja muissa elimissä

European Voyager User Group -systeemityöryhmä

- pääsuunnittelija Raimo Körkkö

FinELib-ohjausryhmä

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

FinELib-konsortioyhmä

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

FinELib-käyttöliittymäprojekti

- informaatikko Riitta Hoppania
- informaatikko Tiina Jounio
- kirjastonhoitaja Helena Heikura

FinELib-asiantuntijaryhmä: yhteiskuntatieteet yms., sähköpostijäsen

- informaatikko Riitta Hoppania

FinELib luonnontieteet, maatalous- ja metsätieteet ja ympäristöalat -työryhmä

- kirjastonhoitaja Helena Heikura

FinELib terveystieteiden konsortiotyöryhmä

- kirjastonhoitaja Margit Heikkala

Kansallinen portaali -projektiryhmä

- suunnittelija Reino Lipponen

KOTU:n johtokunta

- suunnittelija Reino Lipponen (varajäsen)

Linnea2-konsortion ohjausryhmä

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Linnea2 hankinta ja saapumisvalvonta -työryhmä

- kirjastoamanuenssi Irene Karppanen

Linnea2-kaukopalvelutyöryhmä

- kirjastoamanuenssi Juhani Räisänen (puheenjohtaja)

Linnea2-lainaustyöryhmä

- kirjastonhoitaja Marja-Leena Heikkilä-Kuutti

Linnea2-ohjelmistoryhmä

- kirjastonhoitaja Juhani Räisänen

Linnea2 OPAC -työryhmä

- kirjastonhoitaja Seija Kulmala (puheenjohtaja)

Linnea2-tilastotyöryhmä

- pääsuunnittelija Raimo Körkkö

Linnea2-systeemityöryhmä

- pääsuunnittelija Raimo Körkkö

Linnea2-laitteistotyöryhmä

- pääsuunnittelija Raimo Körkkö
- Lääketieteellisen tiedekunnan kirjastovaliokunta
  - kirjastonhoitaja Margit Heikkala (sihteeri)
  - informaattikko Raija Heino
- Lääketieteellisen tiedekunnan tiedekuntaneuvosto
  - informaattikko Raija Heino (varajäsen)
- OAMK / kirjastoalan koulutuksen ohjausryhmä
  - kirjastonhoitaja Eila Tapio
- OYK:n virtuaalikirjastoryhmä
  - informaattikko Tapani Kemppainen
  - atk-suunnittelija Tapio Ryhänen
- Oulun yliopiston intranet-työryhmä
  - atk-suunnittelija Tapio Ryhänen
- Oulun yliopiston julkaisutoimikunta
  - ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki
  - kirjastonhoitaja Raili Toivio (varajäsen)
- Oulun yliopiston koulutus- ja tutkimuspalvelujen johtokunta
  - ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki
- Oulun yliopiston työryhmä ”Julkaisu-, oppi- ja muun materiaalin tuottamiseen liittyvät menetelmät, palvelujen ja organisoinnin kehittäminen”
  - suunnittelija Reino Lipponen (sihteeri)
- Oulun yliopiston WWW-johtoryhmä
  - suunnittelija Reino Lipponen
  - atk-suunnittelija Tapio Ryhänen (sihteeri)
- Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin julkaisusarjan toimituskunta
  - kirjastonhoitaja Margit Heikkala
- Pohjanportti –ohjausryhmä
  - ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki
  - hallintopäällikkö Pirkko Lindberg
- STKS -kausijulkaisutyöryhmä
  - informaattikko Tiina Jounio (sihteeri)
- TieDot-hankkeen ohjausryhmä
  - suunnittelija Reino Lipponen
  - hallintopäällikkö Pirkko Lindberg (kevät 2003 alkaen)
- Vapaakappalekirjastojen kokoukset
  - kirjastonhoitaja Riitta Eriksson
- Virtuaalikirjaston kehittämistyöryhmä
  - informaattikko Riitta Hopponia
  - atk-suunnittelija Tapio Ryhänen
  - informaattikko Tapani Kemppainen

Voyager projektipäälliköt -työryhmä

- suunnittelija Reino Lipponen

Voyager Universal Borrowing Task Force

- kirjastoamanuenssi Juhani Räisänen

VTT Tietopalvelun neuvottelukunnan jäsen

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki